

Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju (zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy OOŚ)

Projekt: „Przegląd i aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym”

Zadanie nr 3: Opracowanie prognoz oddziaływania na środowisko i przeprowadzenie SOOŚ

Podzadanie 3.7: Udział w opracowaniu ostatecznych wersji dokumentów aPZRP

Zamawiający:

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
ul. Żelazna 59A,
00-848 Warszawa

Warszawa, styczeń 2022 r.

Metryka

Dane	Opis
Zamawiający	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej ul. Żelazna 59A 00-848 Warszawa
Tytuł opracowania	Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju (zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy OOŚ)
Wykonawca	konsorcjum: Kancelaria Radców Prawnych Ołowski Dziura Jędrzejewski Troszyński Spółka Partnerska z siedzibą w Warszawie, WIND-HYDRO Grzegorz Łukasiewicz z siedzibą w Łodzi
Data opracowania	17.01.2022 r.
Podstawa wykonania Projektu	Umowa nr KZGW/KZP/KPP/2021/47 z dnia 22 kwietnia 2021 r. dotycząca opracowania prognoz oddziaływania na środowisko i przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektów aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym (aPZRP)

SKŁAD AUTORSKI:

Kierownik Zespołu: dr Małgorzata Stolarska

Zastępca Kierownika Zespołu: dr Piotr Otawski

mgr inż. Krzysztof Okrasiński

radca prawny Andrzej Dziura

mgr inż. Mirosława Rybczyńska-Szewczyk

mgr inż. Jarosław Szewczyk

mgr inż. Magdalena Kinga Skuza

mgr Agnieszka Zawadzka

Ada Okrasińska

mgr Anna Bernadowska

mgr Katarzyna Poletajew

mgr Dorota Demkowicz-Dobrzańska

Spis treści

Wykaz skrótów	5
1. Cel i zakres opracowania podsumowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju	6
2. Ustalenia zawarte w Prognozie oddziaływania na środowisko dla obszaru dorzecza Dunaju	7
2.1. Założenia metodyczne	7
2.2. Przewidywane zmiany środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń PZRP	9
2.3. Przewidywane zmiany środowiska w przypadku realizacji ustaleń PZRP	9
2.4. Oddziaływania skumulowane	11
2.5. Podsumowanie propozycji rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji PZRP	12
3. Opinie właściwych organów	13
4. Posumowanie udziału społeczeństwa w SOOŚ oraz sposób uwzględnienia zgłoszonych uwag i wniosków	14
4.1. Przebieg procesu konsultacji społecznych w ramach SOOŚ	14
4.2. Uwagi i wnioski złożone do projektu PZRP i projektu Prognozy dla obszaru dorzecza Dunaju	16
4.3. Korekty dokumentu projektu PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju	20
5. Sposób uwzględnienia w PZRP ustaleń zawartych w Prognozie oddziaływania na środowisko	21
6. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych	22
7. Informacja w zakresie postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko	26
8. Propozycje metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu	27
9. Spis rysunków	30
10. Spis załączników	30

Wykaz skrótów

IlaPGW	Druga aktualizacja Planu gospodarowania wodami (projekt 2021 r.)
aPZRP	Aktualizacja Planu zarządzania ryzykiem powodziowym
GDOŚ	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
GIOŚ	Główny Inspektor Ochrony Środowiska
ONNP	Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi
OOS	Ocena oddziaływania na środowisko
PA	Wskaźniki produktu numerowane od PA0PA14
PGW	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy
PGW WP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
PPI	Program Planowanych Inwestycji w Gospodarcę Wodnej
Prawo wodne	Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne
Prognoza	Prognoza oddziaływania na środowisko dla aktualizacji Planu zarządzania ryzykiem powodziowym
PZRP	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym
RDW	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
UE	Unia Europejska
UOOS	Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko
WORP	Wstępna ocena ryzyka powodziowego

1. Cel i zakres opracowania podsumowania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r. poz. 247 ze zm., dalej: UOOŚ) oraz dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko) nakładają obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (dalej: SOOŚ) dla projektów, polityk, strategii, planów lub programów.

Na podstawie powyższej ustawy Prezes Wód Polskich został zobligowany do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla działań przeciwpowodziowych przewidzianych do realizacji w II cyklu planistycznym (6 letni cykl, trwający od 2022 do 2027 r.). Przedmiotem SOOŚ był projekt dokumentu strategicznego pn. „Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Dunaju (dalej PZRP). Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi zostały przeanalizowane dla 1 typu powodzi zidentyfikowanego w obszarze dorzecza Dunaju, tj. powodzi rzecznych o mechanizmie naturalnego wezbrania. Ze względu na brak dostępnych danych dotyczących obszarowego zagrożenia powodzią, nie wyznaczono ONNP dla pozostałych typów powodzi. W pierwszym cyklu planistycznym WOPR nie wyznaczył ONNP dla obszaru dorzecza Dunaju, ich wyznaczenie przyniosła aktualizacja WOPR w 2018 roku w ramach, której wskazano 26,2 km nowych odcinków rzek jako ONNP.

W projekcie Planu dla obszaru dorzecza Dunaju nie zaplanowano żadnych działań technicznych, ze względu na brak ryzyka powodziowego (w dorzeczu tym nie wyznaczono żadnego obszaru problemowego, a ryzyko oszacowano na 0%). Zatem w projekcie PZRP nie zaplanowano działań wymagających uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i/lub oceny wodnoprawnej oraz wymagających analizy zgodności z RDW, dyrektywą 2009/147/WE i dyrektywą 92/43/EWG. Finalnie w wersji ocenionej w ramach SOOŚ projekt PZRP objął łącznie 11 nietechnicznych działań mieszczących się w celu 3, w ramach 4 celów szczegółowych (3.1, 3.2, 3.4, 3.6). Działania te mają charakter horyzontalny i dotyczą kwestii:

- analitycznych z zakresu zarządzania ryzykiem powodziowym;
- rozwoju krajowego systemu prognoz, monitoringu i ostrzeżeń – baz danych o szkodach powodziowych oraz monitoringu powodzi i podtopień;
- edukacyjnych – wprowadzenia tematyki ochrony przeciwpowodziowej i gospodarki wodnej w podstawy programowe;
- informacyjno-promocyjnych;
- formalnoprawnych – doskonalenia planów zarządzania kryzysowego.

W procedurze oceny oddziaływania na środowisko ustalenia projektu PZRP poddano identyfikacji i ocenie ryzyka oddziaływania na poszczególne elementy środowiska uwzględniając wzajemne zależności między nimi. Ponadto w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska zbadano potencjalny wpływ realizacji rekomendowanych typów działań katalogowych oraz działań przypisanych poszczególnym typom zamieszczonych na ostatecznej liście działań (załącznik 1 do projektu PZRP).

Przeprowadzona procedura SOOŚ obejmowała następujące elementy:

- 1) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko z:
 - Małopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Krakowie (pismo z dnia 01 czerwca 2021 r., znak: NS.9022.10.30.2021),

- Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (pismo z dnia 25 maja 2021 r., znak: DOOŚ-TSOOŚ.411.15.2021.BW/aba/KD.4);
- 2) sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
 - 3) uzyskanie wymaganych prawem opinii:
 - Głównego Inspektora Sanitarnego,
 - Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Stanowiska organów stanowią Załącznik nr 1 i 2 do niniejszego Podsumowania.

- 4) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu (poprzez podanie stosownych informacji o SOOŚ do publicznej wiadomości, zapewnienie możliwości zapoznania się z dokumentacją, zapewnienie możliwości składania uwag i wniosków);
- 5) rozpatrzenie otrzymanych uwag, wniosków i analiz oraz sporządzenie ostatecznej wersji prognozy oddziaływania na środowisko.

W niniejszy dokumencie przedstawiono najważniejsze informacje wynikające z opisanego powyżej procesu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przygotowany on został zgodnie z art. 55 ust. 3 UOOŚ, w świetle którego do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające **uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych**, a także **informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione**:

- 1) ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
- 2) opinie właściwych organów,
- 3) zgłoszone uwagi i wnioski,
- 4) wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone,
- 5) propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Wszystkie wskazane przepisami UOOŚ ustalenia zostały ujęte w poszczególnych rozdziałach niniejszego Podsumowania.

2. Ustalenia zawarte w Prognozie oddziaływania na środowisko dla obszaru dorzecza Dunaju

2.1. Założenia metodyczne

Prognoza oddziaływania na środowisko została dostosowana do skali i szczegółowości dokumentu strategicznego będącego podstawą oceny, a tym samym prowadzone wnioskowania dotyczyły oddziaływań zidentyfikowanych w zakresie możliwym do oceny na tym etapie planowania.

Pierwszym etapem prac była analiza projektu PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju oraz uwarunkowań prawnych i strategicznych mających znaczenie dla ocenianego dokumentu. Została określona relacja ocenianego dokumentu w stosunku do innych strategii, planów i programów (o zasięgu krajowym, międzynarodowym oraz wspólnotowym), a także stopień powiązania z przepisami mającymi znaczenie dla zagadnień związanych bezpośrednio z ochroną środowiska, ochroną przyrody, zrównoważonym rozwojem i oddziaływaniem na klimat z odniesieniem do zmian klimatu i możliwości adaptacji do jego zmiany. Mając na uwadze cel, jakiemu ma służyć PZRP, dokonana została ocena zgodności jego treści z celami środowiskowymi wynikającymi z dokumentów strategicznych i ich projektów dotyczących ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Strategiczne cele ochrony środowiska,

które powinny być osiągnięte poprzez realizację wszystkich zaplanowanych w PZRP działań to:

- 1.Ochrona zdrowia i bezpieczeństwa ludzi;
- 2.Ochrona bioróżnorodności;
- 3.Wspieranie osiągnięcia celów środowiskowych dla jednolitych części wód;
- 4.Zmniejszenie wrażliwości i przygotowanie na zmiany klimatyczne;
- 5.Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb;
- 6.Ochrona, a jeśli to możliwa poprawa walorów krajobrazowych;
- 7.Ochrona dziedzictwa kulturowego;
- 8.Cele gospodarcze i ochrona dóbr materialnych o dużej wartości.

W celu przedstawienia aktualnego stanu środowiska, potencjalnych problemów istotnych z punktu widzenia realizacji dokumentu, pozyskano informacje i dane o poszczególnych komponentach środowiska. Źródłem danych były m.in. dokumenty źródłowe o charakterze przekrojowym, dane opracowywanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska koordynowanego przez służby Inspekcji Ochrony Środowiska oraz dane o formach ochrony przyrody i korytarzach ekologicznych.

W odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska Prognoza objęła zarówno opis skutków, które mogą wystąpić w przypadku odstąpienia od realizacji ustaleń projektu PZRP, jak i opis skutków wdrożenia ustaleń dokumentu. Ocenę następstw realizacji ustaleń projektu PZRP dokonano z podziałem uwzględniającym wpływ na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego i antropogenicznego (w tym na zdrowie ludzi), uwzględniając przy tym wzajemne zależności między nimi. W Prognozie dokonano ogólnej kategoryzacji głównych rodzajów oddziaływań, które mogą pojawić się w stosunku do poszczególnych komponentów środowiska w wyniku realizacji rekomendowanych typów działań zawartych w katalogu działań i ostatecznej liście działań w projekcie PZRP. Analizy oceniające wpływu ustaleń projektowanego dokumentu objęły, zatem identyfikację kluczowych oddziaływań, jakie mogą wystąpić w związku z jego praktycznym stosowaniem.

Istotnym aspektem, uwzględnionym w Prognozie oddziaływania na środowisko projektu planu, jest odniesienie się do uwarunkowań środowiskowych i wynikających z nich problemów związanych z ochroną środowiska naturalnego – i przede wszystkim w tym kontekście przedstawione zostały skutki realizacji ustaleń PZRP. Takie podejście wynika z tezy, że prognoza powinna być dokumentem, którego sporządzenie nie jest jedynie uciążliwym obowiązkiem wynikającym z przepisów obowiązującego prawa, lecz wyrazem rozpoznania skutków środowiskowych planowanego zamierzenia dokonanego na poziomie strategicznym. Wobec powyższego stopień szczegółowości treści Prognozy oddziaływania na środowisko jest adekwatny do charakteru i stopnia szczegółowości treści ocenianych dokumentów.

W Prognozie zidentyfikowane zostały najbardziej problematyczne obszary (zarówno w rozumieniu przestrzennym, jak i kategorii działań) z punktu widzenia negatywnych oddziaływań na środowisko. W szczególności uwaga poświęcona została weryfikacji możliwości wystąpienia ryzyka kolizji z obszarami Natura 2000, w tym weryfikacji ryzyka wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania ustaleń projektu PZRP na istniejące na obszarze dorzecza Dunaju obszary Natura 2000. Zbadano także możliwość wystąpienia ryzyka negatywnego wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych przez jednolite części wód powierzchniowych.

2.2. Przewidywane zmiany środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń PZRP

Z ustaleń Prognozy wynika, że odstępienie od przyjęcia PZRP skutkowałoby realizacją działań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej bez zintegrowanego, systemowego zarządzania ryzykiem powodziowym. Sprzyjałoby to pogłębianiu obserwowanych negatywnych trendów zmian środowiska przyrodniczego przy jednoczesnym braku istotnego wpływu na pozytywne zmiany stanu środowiska.

Jednocześnie brak wskazania działań (na ostatecznej liście – załącznik nr 1 do projektu PZRP) bezpośrednio służących zarządzaniu ryzykiem powodziowym na obszarze dorzecza Dunaju oznacza, że realizacja PZRP sprowadzać się będzie do wdrożenia ogólnych zasad zarządzania ryzykiem powodziowym i ewentualnej realizacji działań wynikłych w trakcie obowiązywania Planu, jednak w nim niezapisanych. Wyprowadzono stwierdzenie, że ich potencjalna realizacja będzie niezależna od uchwalenia Planu. Pod tym względem brak realizacji ustaleń PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju nie wpłynie w sposób negatywny bądź pozytywny na środowisko.

W Prognozie wskazano skutki, jakie potencjalnie mogą wystąpić w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska w przypadku, gdy dokument nie zostanie wdrożony. Główne wnioski przewidywanego wpływu braku realizacji PZRP na środowisko to m.in.:

- zaniechanie działań o charakterze horyzontalnym mających na celu opracowanie dokumentów i podjęcie prac legislacyjnych pozwalających na uściślenie szczegółowych warunków kształtowania zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych może potencjalnie sprzyjać niekontrolowanej zabudowie dolin rzecznych, pogarszając tym samym walory krajobrazowe tych terenów i zwiększając ryzyko powodziowe;
- neutralny lub negatywny wpływ na ludność w przypadku braku wdrażania działań edukacyjnych i informacyjno-promocyjnych potencjalnie wpłynie utrzymywanie się niskiego lub braku świadomości zagrożenia i ryzyka powodziowego oraz niskiej świadomości na temat możliwych działań służących celów zarządzania ryzykiem powodziowym.

2.3. Przewidywane zmiany środowiska w przypadku realizacji ustaleń PZRP

Dokonana ocena następstw realizacji ustaleń projektu PZRP, tj. rekomendowanych typów działań zawartych w katalogu działań i ostatecznej listy działań, zidentyfikowała zakresy, kierunki ich kluczowych oddziaływań na elementy środowiska.

Należy mieć tutaj na uwadze fakt, iż projekt Planu nie wskazuje listy działań technicznych, ze względu na stwierdzony brak ryzyka powodziowego na obszarze dorzecza Dunaju znajdującym się w granicach Polski. Brak obszarów problemowych i ujęte na ostatecznej liście działań jedynie działania nietechniczne oraz ogólna rekomendacja do realizacji działań katalogowych jako wspierające ograniczanie ryzyka powodziowego, przekładają się na szczegółowość dokonanej oceny. W efekcie precyzyjna ocena oddziaływań na środowisko jest praktycznie niemożliwa, co wskazano w treści Prognozy. Wpływ ocenianego projektu Planu na środowisko będzie zależał, bowiem zarówno od tego, czy i jakie działania zostaną docelowo zaplanowane i wdrożone (np. w wyniku dokonanych analiz), jak i od zastosowanych rozwiązań projektowych i realizacyjnych, w tym między innymi zastosowanych działań

minimalizujących oraz od środowiskowych uwarunkowań lokalizacji potencjalnych przedsięwzięć.

W przypadku wskazanych do zaplanowania działań nietechnicznych, których efektem realizacji jest opracowanie analiz:

- Analiza skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i rekomendacja zmian (nr działania: DO_D_1);
- Analiza możliwości zwiększenia retencji na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych (nr działania: DO_D_4);
- Analiza programów inwestycyjnych w zlewniach nieobjętych MZP i MRP (nr działania: DO_D_6);

mogą one dotyczyć zarówno przyszłych działań nietechnicznych, jak i technicznych. W przypadku tego typu działań możliwość oceny dotyczy wyłącznie bezpośredniego efektu, to jest opracowania analizy lub stworzenia koncepcji. Nie jest możliwe przewidzenie potencjalnych rozwiązań, które będą wynikiem wykonania tego typu działań nietechnicznych oraz poddanie ich ocenie. Gdyby było to możliwe, nie byłoby potrzeby realizacji działania nietechnicznego, a twórca planu zawarłby tego typu analizy w dokumencie poddawany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Zdefiniowanie tego typu działania jako koniecznego do realizacji, samo w sobie wskazuje na deficyt wiedzy niepozwalający podjąć stosownych rozstrzygnięć. Natomiast ocena oddziaływania na środowisko wszelkich możliwych potencjalnych wyników opracowywanych koncepcji i analiz, jeżeli w ogóle możliwa do przeprowadzenia, nie miałaby żadnego waloru praktycznego, stanowiąc jedynie zbiór zupełnie nieskonkretyzowanych opisów. Z uwagi na jeden z podstawowych celów strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, tj. odniesienie się do skutków środowiskowych wyznaczonych przez dokument ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, należy uznać, iż w takich przypadkach to dopiero opracowanie analiz i koncepcji będzie momentem wyznaczania takowych ram. Z uwagi na powyższe w przypadku tego typu działań uznano, iż ich realizacja nie powoduje oddziaływania na środowisko.

Ustalenia omawianego dokumentu nie generują negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska takie jak: ludzie, dobra materialne czy też zabytki. Przewiduje się wyłącznie pozytywne skutki w szczególności w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i jakości życia ludzi. Natomiast w przypadku, gdy w dłuższej perspektywie czasowej (np. przyszłe działania planowane w aktualizacji PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju) zostaną zaplanowane działania inwestycyjne potencjalnie mogą się one wiązać z wystąpieniem niekorzystnych oddziaływań, które mogą się pojawić na etapie prac budowlanych.

W wyniku przeprowadzonej oceny zostały wskazane oddziaływania pozytywne, negatywne i neutralne. Z uwagi na charakter ocenianego dokumentu, istnieje możliwość zawarcia w nim działań, których oddziaływanie może być pozytywne lub negatywne w zależności od skali, czy też uwarunkowań projektowych i lokalizacyjnych, lub też pozytywne jedynie w przypadku spełnienia ściśle określonych warunków.

Podsumowanie oddziaływań typów działań ujętych w projekcie PZRP na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, obszary chronione wskazuje na oddziaływania pozytywne wynikające z potencjalnego wpływu zalesień, renaturyzacji i poprawy ciągłości morfologicznej na kształtowanie reżimu hydrologicznego cieków, a tym samym na warunki bytowania organizmów. Oddziaływania negatywne na ten komponent środowiska mogą potencjalnie wystąpić w przypadku, gdy w dłuższej perspektywie czasowej (np. przyszłe działania

planowane w aktualizacji PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju) zostaną zaplanowane działania inwestycyjne. Wówczas potencjalnie mogą się one wiązać z wystąpieniem niekorzystnych oddziaływań, jako ograniczenie możliwości ochrony cennych i chronionych gatunków zwierząt, roślin i grzybów, siedlisk przyrodniczych oraz obszarów ochrony przyrody i korytarzy ekologicznych istotnych dla ichtiofauny.

W obszarze dorzecza Dunaju podlegającemu planowaniu nie istnieje ryzyko generowania skutków w postaci znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary chronione i w tym Natura 2000. Ewentualne oddziaływania są możliwe do uniknięcia, zminimalizowania lub zrekompensowania. Realizacja ustaleń ocenianego dokumentu nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz na inne obszarowe formy ochrony przyrody i na korytarze ekologiczne. Natomiast w przypadku, gdy w dłuższej perspektywie czasowej zostaną zaplanowane działania techniczne, wówczas na etapie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko lub zgód i zgłoszeń wodnoprawnych będą prowadzone dokładne analizy zgodności z celami środowiskowymi obszarów chronionych i jednolitych części wód.

2.4. Oddziaływania skumulowane

W dokumencie Prognozy oddziaływania skumulowane rozpatrywane były w kontekście kumulacji poszczególnych działań realizowanych w ramach wdrażania PZRP, jak również w kontekście wdrażania ich równolegle z działaniami wynikającymi z innych dokumentów strategicznych. Może to być zarówno kumulacja oddziaływań negatywnych, jak i kumulacja o kierunku pozytywnym, czyli w wyniku wdrożenia działań prośrodowiskowych niwelacja negatywnych oddziaływań przyszłych inwestycji (np. przyszłe działania planowane w aktualizacji PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju).

Na obszarze dorzecza Dunaju nie stwierdzono ryzyka wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania skumulowanego na gleby, powierzchnię ziemi i wody podziemne. Dla tych komponentów środowiska można, co do zasady, spodziewać się głównie pozytywnych oddziaływań skumulowanych wskutek wzrostu ochrony przed powodzią oraz poprawy uwarunkowań retencyjnych. Natomiast w przypadku braku dbałości o należyłą ochronę koryt rzek przed erozją może dojść do zaburzenia równowagi hydrodynamicznej, którego skutkiem będzie obniżenie poziomu dna rzeki – co z kolei może obniżyć poziom wód podziemnych wzdłuż koryt rzeki i doprowadzić do zwiększenia podatności gleb (oraz siedlisk przyrodniczych pozostających w dynamicznej zależności od poziomu wód podziemnych) na degradację.

Potencjalne oddziaływanie skumulowane projektu PZRP na ludzi i dobra materialne, jak również na zabytki, wynika z samego celu i założeń dokumentu, którym jest *ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej*. Tak więc, w przypadku, gdy zostaną zrealizowane jakiekolwiek działania Planu, można się spodziewać pozytywnego efektu skumulowanego, jednak obecnie nie jest możliwe określenie jego skali.

Teoretycznie zasygnalizowano w Prognozie możliwość wystąpienia oddziaływań skumulowanych w odniesieniu do obszarów ochrony przyrody. Podkreślono, że skoro oceniany dokument nie przedstawia listy działań technicznych przewidzianych do realizacji w obszarach chronionych (i w zasięgu korytarzy ekologicznych ważnych dla ich ochrony, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków ichtiofauny będących przedmiotem ochrony

w obszarach Natura 2000) – to nie ma możliwości przeprowadzenia racjonalnej i miarodajnej oceny oddziaływań skumulowanych, która mogłaby prowadzić do wyprowadzenia w tym zakresie jakichkolwiek merytorycznych wniosków.

Prognoza wskazuje, że na poziomie PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju nie ma możliwości przeprowadzenia sparametryzowanej (ilościowej) oceny oddziaływań skumulowanych zarówno grup działań inwestycyjnych przeciwpowodziowych, jak i działań w połączeniu z inwestycjami wynikającymi z innych dokumentów strategicznych, ponieważ Plan nie zawiera działań technicznych, a jedynie działania nietechniczne o charakterze horyzontalnym lub analitycznym. Przeprowadzone w Prognozie analizy wskazują na brak możliwości wyprowadzenia wiarygodnego (opartego na faktach lub na wysokim stopniu prawdopodobieństwa) wyprowadzenia wniosku o tym, że możliwe jest wystąpienie potencjalnie znaczącego negatywnego oddziaływania na któryś z obszarów Natura 2000 lub inny obszar chroniony.

2.5. Podsumowanie propozycji rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji PZRP

Dokument Prognozy zawiera sformułowane rekomendacje w zakresie rozwiązań ukierunkowanych na unikanie negatywnych oddziaływań, ich minimalizację, jak również na ich kompensację. W pierwszej kolejności zawarto wskazanie na generalne zasady minimalizacji oddziaływań na środowisko. Jako pierwszoplanowe działanie minimalizujące podano unikanie powstawania negatywnych oddziaływań, zaś w przypadku ich wystąpienia należy minimalizować ich skalę i skutki. Dopiero po wyczerpaniu możliwości ograniczenia oddziaływania należy zastosować działania kompensacyjne. Każdy z powyższych kroków powinien być ukierunkowany na konkretne ryzyko oddziaływań środowiskowych oraz poddany ocenie pod kątem adekwatności, skuteczności, wykonalności i trwałości, a także analizie pod względem oddziaływania na środowisko. Jeżeli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód, w szczególności przez kompensację przyrodniczą.

Oceniany dokument projektu PZRP nie zawiera działań, które mogą wykazywać bezpośrednie negatywne oddziaływania na środowisko. W dłuższej perspektywie czasowej oddziaływanie takie może jednak wystąpić, jeżeli w wyniku opracowania zaplanowanych analiz dojdzie do realizacji wskazanych w nich koniecznych działań technicznych. W Prognozie podkreślono fakt, iż większość działań technicznych, służących ochronie przeciwpowodziowej ma status „przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, co oznacza, że przed ich realizacją niezbędne jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (której niejednokrotnie będzie towarzyszyło przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko). Ponadto, większość z tych działań i inwestycji wymaga uzyskania zgody wodnoprawnej. W poszczególnych przypadkach niezbędne może być także uzyskanie zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów, lub/i zezwoleń na odstępstwo od zakazów dotyczących ochrony gatunkowej. Powyższe oznacza, że istniejące przepisy o ochronie środowiska ustanawiają system, w ramach którego indywidualnie rozpatruje się wpływ poszczególnych zamierzeń na środowisko i ocenia się jego akceptowalność, a także ustanawia się indywidualne warunki z zakresu zapobiegania, minimalizowania i kompensowania oddziaływań środowiskowych i ich skutków.

W celu zapobiegania, ograniczenia lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji PZRP, w szczególności na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralności tych obszarów w Prognozie przedstawiono rekomendowane sposoby, działania temu służące¹. Propozycje sformułowano odnośnie oddziaływań poszczególnych kategorii działań inwestycyjnych (wynikających z opisu rekomendowanych typów działań katalogowych ujętych w projekcie PZRP) – w Prognozie sformułowano ich katalog i przedstawiono informację o tym, że obecnie w kraju istnieje obszerna literatura obrazująca wiele możliwości unikania, minimalizowania i kompensowania negatywnych oddziaływań na środowisko.

Oprócz zbioru zalecanych działań mających na celu unikanie i minimalizowanie negatywnych oddziaływań na środowisko w Prognozie rekomenduje się podjęcie systemowego podejścia do nadania ochronie środowiska wysokiej rangi poprzez:

- 1) opracowanie dokumentu o charakterze wytycznych dla wykonawców dokumentacji środowiskowych oceniających wpływ na środowisko działań technicznych wynikających z PZRP,
- 2) dla największych inwestycji (możliwych do zaplanowania w przyszłości): opracowanie planu zarządzania środowiskiem – czyli dokumentu zestawiającego między innymi wymagania ochrony środowiska wynikające z wielu decyzji administracyjnych oraz z przepisów.

Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mają szczególne znaczenie dla polepszenia zarządzania ryzykiem powodziowym w obszarze dorzecza Dunaju, szczególnie w aspekcie potrzeb adaptacji do zmian klimatu, a tym samym potrzeby poprawy obiegu wody w zlewniach dorzecza przez zwiększanie retencji wody.

3. Opinie właściwych organów

Zgodnie z art. 54 ust. 1 UOOŚ, projekt PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko był opiniowany przez organy wskazane w art. 57 i 58 UOOŚ.

Organami właściwymi do wydania opinii były:

- Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska,
- Małopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Krakowie,

W dniu 15 października 2021 r. za pośrednictwem platformy ePUAP wystąpiono do organów z wnioskami o wydanie opinii. W odpowiedzi uzyskano opinie od następujących organów:

- Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie:
Pismo Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 09.12.2021 r. znak DOOŚ-TSOOŚ.410.31.2021.TW - Załącznik nr 1,
- Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego:
Pismo Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Krakowie z dnia 25.11.2021 r. znak: NS.9022.10.104.2021 - Załącznik nr 2.

¹ W ramach opracowanego katalogu działań minimalizujących podano grupy działań z zakresu: ochrony środowiska gruntowo – wodnego (gleb, ziemi i wód podziemnych); ochrony przyrody; krajobrazu; wód powierzchniowych; a także z zakresu ludność, dobra materialne, zabytki.

Małopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pozytywnie zaopiniowali przedłożone w ramach SOOŚ dokumenty, nie wnosząc do nich uwag.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska (dalej GDOŚ) sformułował łącznie 5 uwag. Uwagi dotyczyły zarówno dokumentu PZRP, jak i Prognozy. Szczegółowy stan rozpatrzenia uwag złożonych przez GDOŚ zestawiono w Załączniku nr 3.

Wszystkie wskazane elementy zweryfikowano i poprawiono w finalnej wersji tekstu Prognozy.

Stanowiska ww. organów zostały poddane analizie pod względem prawnym i środowiskowym. Przyczyniły się one do zmodyfikowania treści samej Prognozy oddziaływania na środowisko oraz znalazły także przełożenie na ustalenia projektu PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju. Szczegółowe wskazania zakresu i sposobu uwzględnienia w projekcie Planu opinii zawiera rozdział nr 5 oraz tabela Załącznika nr 3.

4. Posumowanie udziału społeczeństwa w SOOŚ oraz sposób uwzględnienia zgłoszonych uwag i wniosków

4.1. Przebieg procesu konsultacji społecznych w ramach SOOŚ

Udział społeczeństwa w procesie strategicznej oceny oddziaływania, której przedmiotem był Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Dunaju, zapewniony został zgodnie z postanowieniami art. 54 ust. 2 UOOŚ.

W celu zapewnienia możliwości jak najszerszego udziału społeczeństwa postępowaniu w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, podano do publicznej wiadomości, zgodnie z wymogami powołanej powyżej ustawy, informacje o przystąpieniu do sporządzania projektu planu i o jego przedmiocie oraz o możliwości składania wniosków poprzez: zawiadomienie w zamieszczone w ogólnopolskim dzienniku ekonomiczno-prawny pn. *Rzeczpospolita* w dniu 15.10.2021 r. oraz obwieszczenia umieszczone na: stronie projektu w Aktualnościach: <https://stoppowodzi.pl/rozpoczynamy-konsultacje-spoeczne-prognosz-oddziaływania-na-srodowisko-projektow-apzrp/> oraz na stronie PGW WP w Aktualnościach: <https://www.wody.gov.pl/aktualnosci/2167-rozpoczynamy-konsultacje-spoeczne-prognosz-oddziaływania-na-srodowisko-projektow-apzrp>.

W komunikacie o wyłożeniu projektu planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do publicznego wglądu, podano podstawę prawną oraz wskazano informacje o:

- możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy i miejscu, w którym jest ona wyłożona do publicznego wglądu,
- możliwości składania uwag i wniosków,
- sposobie, miejscu i terminie składania uwag i wniosków,
- organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków,
- pozostawieniu bez rozpatrzenia uwag lub wnioski złożonych po upływie wyznaczonego terminu.

Zawiadomienie zawierało dodatkowo informację na temat stronu projektu www.stoppowodzi.pl jako źródle szczegółowych informacji w temacie planowanych działań konsultacyjnych.

Wszyscy zainteresowani mogli zapoznać się z dokumentacją procedury udziału społeczeństwa w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Dokumentacja sprawy została wyłożona do publicznego wglądu w siedzibie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, ul. Żelazna 59A

w Warszawie oraz udostępniona na stronie internetowej www.stoppowodzi.pl w zakładce dedykowanej SOOŚ. Ramy czasowe trwania konsultacji społecznych w ramach procedury SOOŚ, zgodnie z przepisami prawa – ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, trwały co najmniej 21 dni. Finalnie umożliwiono składanie uwag i wniosków przez 28 dni, obejmując okres od 15 października 2021 r. do 12 listopada 2021 r. Pierwotny termin konsultacji obejmował okres od 15 października 2021 r. do 5 listopada 2021 r. Zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa, decyzją Prezesa Wód Polskich termin uległ wydłużeniu o 7 dni.

W ogłoszeniach wskazano możliwości wnoszenia uwag, wniosków i zastrzeżeń przez wszystkich zainteresowanych, a także określono możliwe sposoby i termin ich składania. Ponadto określono, iż organem właściwym do rozpatrzenia wniesionych uwag i wniosków w ramach konsultacji społecznych jest Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Społeczeństwo poinformowano o możliwości składania uwag korespondencyjnie, pocztą elektroniczną, ustnie do protokołu, a także poprzez formularz zgłaszania uwag w wersji online udostępniony na stronie internetowej projektu. Podany został adres korespondencyjny: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Departament Ochrony przed Powodzią i Suszą, ul. Żelazna 59A, 00-848 Warszawa oraz miejsce składania uwag ustnie do protokołu (adres jak wyżej, pokój 4.10.2) a także adres strony internetowej z udostępnionym formularzem - www.stoppowodzi.pl oraz dedykowany procedurze adres mailowy: konsultacje_soos@stoppowodzi.pl.

Dodatkowo, w okresie konsultacji społecznych prowadzonych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zorganizowano trzy spotkania konsultacyjne w dniach 26, 27 i 28 października 2021 r. Ze względu na panujące obostrzenia związane ze stanem epidemicznym w okresie konsultacji społecznych, przeprowadzone zostały w formule online. W trakcie spotkań zaprezentowano ustalenia dokumentów aPZRP/PZRP wraz z prognozami, w tym projekt PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju wraz z projektem Prognozy. Spotkania informacyjne zostały ukierunkowane tematycznie na wybrane obszary dorzeczy. Obszar dorzecza Dunaju był przedmiotem spotkania numer 2 w dniu 27.10.2021 r. Podczas każdego ze spotkań odbył się panel dyskusyjny w przedmiotowym zakresie, prowadzony w oparciu o pytania złożone poprzez chat.

Informacje szczegółowe, w tym o terminie i lokalizacji zaplanowanych trzech spotkań konsultacyjnych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, podano do wiadomości publicznej poprzez stronę projektu <https://stoppowodzi.pl/>. Informacja została zamieszczona w Aktualnościach projektu, jak również informacje były stale dostępne na podstronie dedykowanej spotkaniom konsultacyjnym SOOŚ <https://stoppowodzi.pl/spotkania-konsultacyjne-soos/>. Również w zawiadomieniu opublikowanym w prasie zawarto informację o źródle informacji w zakresie planowanych działań konsultacyjnych. Do udziału w spotkaniu uprawniony był każdy zainteresowany. Przyjęta formuła online pozwoliła na zniesienie ograniczenia liczby uczestników. W celu dotarcia do jak najszerszego grona osób zainteresowanych ustaleniami dokumentów zrealizowano mailing zapraszający do udziału. W grupie 2530 odbiorców znalazły się przede wszystkim jednostki samorządu terytorialnego (wszystkich szczebli), urzędy wojewódzkie, regionalne dyrekcje Lasów Państwowych, regionalne zarządy zlewni, resorty oraz stowarzyszenia powiązane z ochroną środowiska lub gospodarką wodną.

W trakcie spotkań zaprezentowano ustalenia Planów oraz najważniejsze wnioski i rekomendacje z Prognozy oddziaływania na środowisko, sporządzonej dla każdego projektu. Łącznie na spotkania zarejestrowało się 305 uczestników, na spotkanie dedykowane obszarowi dorzecza Wisły (wybrane regiony wodne) i Dunaju (27.10.2021) zarejestrowały się 124 osoby.

Łącznie we wszystkich trzech spotkaniach wzięło udział 396 osób, w tym członkowie zespołów sporządzających PZRP jak i Prognozę oraz przedstawiciele PGW WP, w tym będących także prelegentami. W gronie uczestników spotkań byli przedstawiciele samorządów terytorialnych, administracji rządowej i instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, jak i osoby prywatne. W spotkaniu dedykowanym obszarowi dorzecza Wisły i Dunaju (27.10.2021) uczestniczyło 140 osób, najwięcej ze wszystkich trzech spotkań.

4.2. Uwagi i wnioski złożone do projektu PZRP i projektu Prognozy dla obszaru dorzecza Dunaju

W związku z udziałem społeczeństwa, w wyznaczonym terminie, z uwzględnieniem uwag zgłoszonych w ramach trzech spotkań konsultacyjnych zorganizowanych w ramach procedury Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, do dokumentów dla obszaru dorzecza Dunaju otrzymano łącznie 44 uwagi i wnioski. Przy czym do samego dokumentu PZRP w liczbie 5, a do dokumentu Prognozy 39. Ze wszystkich uwag i wniosków 89% stanowiły uwagi do treści Prognozy.

Rysunek 1 Rozkład uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych z podziałem na przedmiot uwagi

Ze względu na sposób złożenia uwagi wpłynęło dla obszaru dorzecza Dunaju:

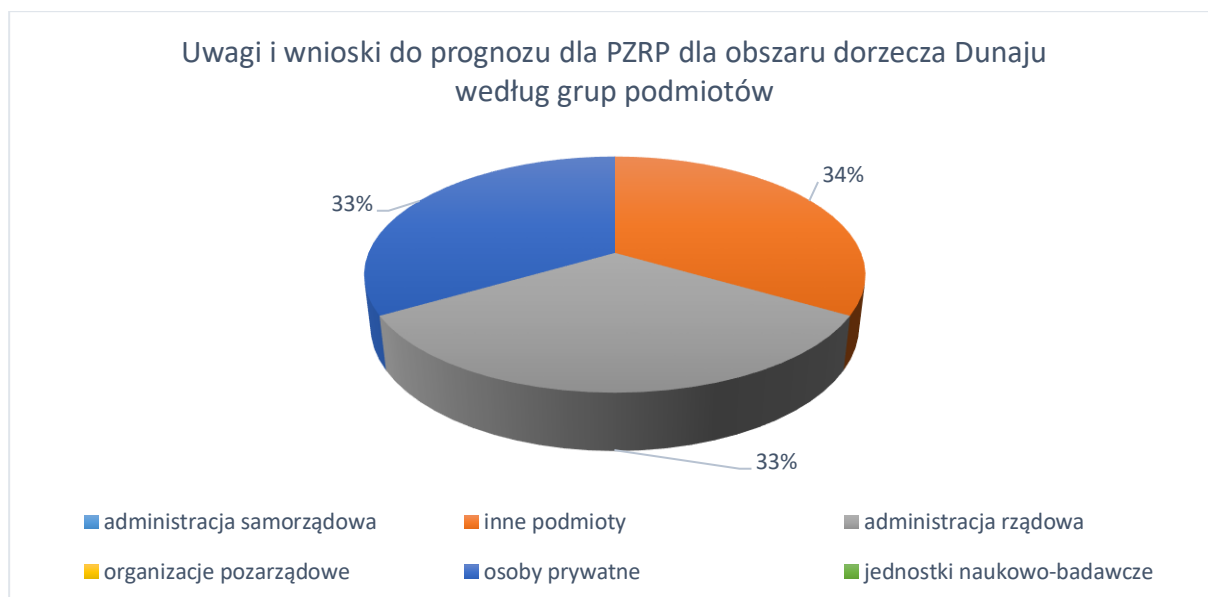
- w formie pisemnej nie złożono żadnego wniosku;
- drogą elektroniczną na dedykowany adres mailowy: do Planu - 5 uwag, do Prognozy 13 uwag;
- drogą elektroniczną poprzez ePUAP nie złożono żadnego wniosku;
- poprzez formularz udostępniony na stronie internetowej: do Planu - 0 uwag, do Prognozy 26 uwag;
- w ramach czatu, podczas spotkań konsultacyjnych nie złożono żadnego pytania;
- ustnie do protokołu nie złożono żadnego wniosku.

Każdy zainteresowany mógł złożyć swoje wnioski lub uwagi, zarówno do projektów Planu, jak i prognozy. W toku prowadzonych konsultacji społecznych spłynęły uwagi od przedstawicieli: administracji rządowej i przedsiębiorców, spółek Skarbu Państwa. Liczną grupę zainteresowanych stanowiły także osoby prywatne. Udział poszczególnych podmiotów zgłaszających uwagi do obu dokumentów prezentują poniższe wykresy.

Rysunek 2 Rozkład uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych do projektu PZRP według zgłaszającego

Rysunek 3 Rozkład uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych do projektu Prognozy według zgłaszającego

Każda zgłoszona uwaga i każdy wniosek został zarejestrowany i ujęty w tabeli uwag i wniosków. Następnie został przekazany zespołowi ekspertów odpowiedzialnych za opracowanie dokumentu PZRP i zespołowi ekspertów w zakresie Prognozy. Ostatecznie po analizie zgłoszonych uwag, Prezes PGW WP, rozpatrzył złożone uwagi zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa i rozstrzygnął w następujący sposób:

dla projektu PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju:

- uwzględniono uwagi w liczbie – 3,
- częściowo uwzględniono uwagi w liczbie – 1,
- nie uwzględniono uwag w liczbie – 0,
- wyjaśniono uwagi w liczbie – 1;

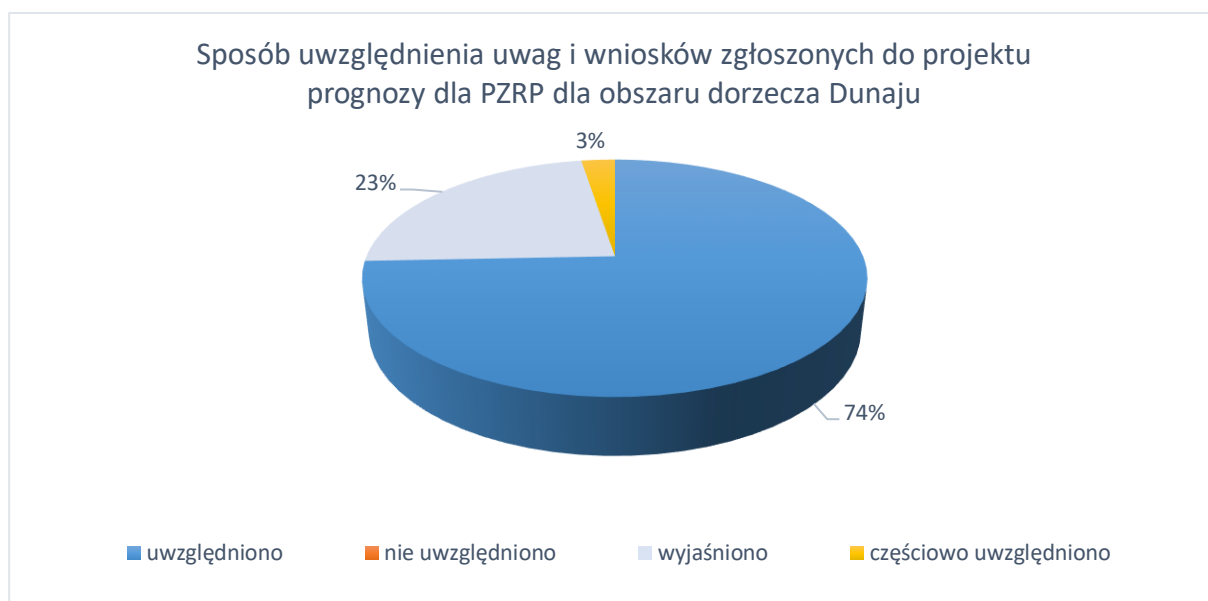
dla projektu Prognozy dla projektu PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju:

- uwzględniono uwagi w liczbie – 29,
- częściowo uwzględniono uwagi w liczbie – 0,
- nie uwzględniono uwag w liczbie – 1,
- wyjaśniono uwagi w liczbie – 9.

Rysunek 4 Rozkład uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych do projektu PZRP z podziałem na sposób rozpatrzenia

Rysunek 5 Rozkład uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych do projektu Prognozy z podziałem na sposób rozpatrzenia

Uwagi dedykowane dokumentowi PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju koncentrowały się wokół poniższych zagadnień tematycznych:

- zmian redakcyjnych ujednolicających zapisy dokumentów (w zakresie wyznaczania ONNP),
- zmian redakcyjnych porządkujących i usprawniających treść bez wpływu na zakres przedmiotowy oraz cele określone w PZRP,
- wpływu działań przeciwpowodziowych na warunki techniczne infrastruktury kolejowej
- ujednolicenia w obrębie planowanych na II cykl działań PZRP i aPZRP w zakresie działań nietechnicznych horyzontalnych.

Za zasadne i wymagające wprowadzenia zmian w Planie uznano wyniki stanu rozpatrzenia 80% ze wszystkich złożonych uwag i wniosków (uwzględnione i częściowo uwzględnione).

Uwagi dedykowane dokumentowi Prognozy koncentrowały się wokół poniższych zagadnień:

- poziomu szczegółowości przeprowadzonych analiz w zakresie infrastruktury kolejowej oraz potencjalnej ingerencji działań przeciwpowodziowych w infrastrukturę kolejową,
- nie ujęcia w zakresie oddziaływań skumulowanych infrastruktury kolejowej,
- nie uwzględnienia w analizie spójności celów środowiskowych wskazanego dokumentu sektorowego,
- wykonania prognozy do ostatecznej listy działań, dla której nie znane jest stanowisko rozpatrzenia,
- ukierunkowania metodyki skutków realizacji Planu na skutki środowiskowe,
- do redakcyjnej strony dokumentu, w tym uwag doprecyzowujących lub weryfikujących zapisy w kwestii infrastruktury kolejowej,
- do redakcyjnej strony dokumentu, w tym uwag doprecyzowujących treść,
- do graficznej strony dokumentu w zakresie sporządzonych map,
- do edycyjnej strony dokumentu w zakresie formatowania tekstu.

Za zasadne i wymagające wprowadzenia zmian w Prognozie uznano 77% ze wszystkich uwag i wniosków (uwzględnione i częściowo uwzględnione) złożonych w ramach konsultacji SOOŚ.

Odniesienia szczegółowe do wszystkich zgłoszonych uwag i wniosków do obu dokumentów zostały zawarte w tabelach stanowiących treść Załącznika nr 4 do niniejszego Podsumowania.

4.3. Korekty dokumentu projektu PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju

Przeważająca część (80%) otrzymanych uwag i wniosków złożonych do treści projektu PZRP wymagała uwzględnienia, zdecydowanie mniej wyjaśnienia, nieznaczna nie została uwzględniona. Zebrane uwagi i wnioski w ramach konsultacji społecznych SOOŚ wpłynęły na finalny kształt przyjmowanego dokumentu. Większość uwag i wniosków wymagała wyjaśnienia bez konieczności zmian treści projektu Planu.

Zgłoszone w uwagi i wnioski zgodnie ze stanem rozpatrzenia przyjętym przez Prezesa Wód Polskich wprowadzono do projektu PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju. Zmiany w przyjmowanym dokumencie dotyczyły wskazań dla zmian redakcyjnych ujednolicających zapisy dokumentów (dotyczyły zakresu wyznaczania ONNP) oraz zmian redakcyjnych porządkujących i usprawniających treść bez wpływu na zakres przedmiotowy oraz cele określone w PZRP. W obrębie zgłoszonych uwag podnoszono także kwestie konieczności uwzględnienia wpływu działań przeciwpowodziowych na warunki techniczne infrastruktury kolejowej. Stosowne zapisy wprowadzono do projektu Planu. Najistotniejszy wpływ na ustalenia projektu PZRP miała uwaga związana z koniecznością ujednolicenia zapisów w zakresie planowanych działań horyzontalnych we wszystkich projektach dokumentów PZRP i aPZRP tworzonych na kolejny, czyli II cykl PZRP. Uwaga ta wniosła zapisy wprowadzające ostateczną listę działań do projektu PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju. Podkreślenia wymaga fakt, iż uwaga ta wyraziła zbieżny wniosek z opinią wydaną przez GDOŚ, w której

organ także zwrócił uwagę na potrzebę wprowadzenia do projektu Planu działań nietechnicznych horyzontalnych.

Wszystkie wyjaśnienia odnoszące się do pozostałych uwag i wniosków zgłoszonych w ramach udziału społeczeństwa, zamieszczono w zestawieniu zawierającym formalny stan rozpatrzenia tj. w Załączniku nr 4 do niniejszego Podsumowania.

5. Sposób uwzględnienia w PZRP ustaleń zawartych w Prognozie oddziaływania na środowisko

Zasadniczą podstawą prawną sporządzenia Prognozy oraz przeprowadzenia SOOŚ są przepisy prawa krajowego zawarte w przepisach Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko – dalej: UOOŚ) oraz z przepisach prawa wspólnotowego (Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko – dalej Dyrektywa 2001/42/WE). W przepisach UOOŚ Art. 55. ust. 1. określono prawną powinność Wód Polskich przy opracowaniu planów zarządzania ryzykiem powodziowym do brania pod uwagę ustaleń zawartych w:

- a. prognozie oddziaływania na środowisko,
- b. opiniach organów, o których mowa w art. 57 i art. 58,
- c. wskazane do uwzględnienia zgodnie ze stanem rozpatrzenia uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Ustalenia zawarte w wyłożonym do konsultacji społecznych projekcie prognozy pod wpływem udziału społeczeństwa oraz opiniowania organów uległy zmianom. Zatem dopiero ostateczna wersja Prognozy brana była pod uwagę w tworzeniu ustaleń w finalnej wersji projektu PZRP. Częściami dokumentu projektu Planu, na które ustalenia Prognozy wpływają przede wszystkim to:

- katalog działań służących osiągnięciu celów zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym działań, o których mowa w art. 165 Prawa wodnego, z uwzględnieniem ich priorytetu, czyli:
 - działania katalogowe (ujęte w projekcie PZRP w typy działań);
 - działania ostatecznej listy działań (ujęte w załączniku nr 1 do projektu PZRP);
- opis koordynacji czynności związanych z kwestią oddziaływań transgranicznych na środowisko, jeżeli takie postępowanie zostało przeprowadzone;
- sformułowanie zaleceń w zakresie udoskonalenia ocenianego dokumentu lub rekomendacji w zakresie wdrażania (stosowania) jego ustaleń wraz z propozycją rozwiązań eliminujących lub minimalizujących negatywne oddziaływanie na środowisko;
- sformułowanie propozycji monitorowania środowiskowych skutków realizacji PZRP;
- całość ustaleń dokumentu pod kątem weryfikacji negatywnych przesłanek z art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla przyjęcia dokumentu –

ogólnie ujmując, czyli przedstawienia ustaleń w zakresie odpowiedzi na pytanie czy projekt może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.

Projekt PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju pod wpływem ustaleń zawartych w Prognozie uległ następującym zmianom:

- a) opracowania i dodania w formie załącznika nr 1 do projektu PZRP listy działań ostatecznych zawiera działania nietechniczne (horyzontalne), które zaplanowano w ramach II cyklu PZRP także w pozostałych obszarach planowania zarządzania ryzykiem powodziowym na lata 2022 – 2027; działania umieszczone na ostatecznej liście projektu PZRP zostały dobrane i uzupełnione przy uwzględnieniu specyfiki oraz poziomu ryzyka powodziowego w obszarze dorzecza Dunaju; zatem dokonano doprecyzowania zakresu planowanej interwencji w drodze dodania działań nietechnicznych;
- b) uporządkowania i korekt redakcyjnych np. powtórzeń oraz nieścisłości - treść dokumentu została zweryfikowana i dostosowana do poziomu ryzyka powodziowego określonego dla obszaru dorzecza Dunaju;
- c) Dodano również tabelę z wskaźnikami produktu PA (adekwatnymi dla obszaru dorzecza Dunaju), które będą używane w celu monitorowania postępów w realizacji PZRP. W stosownej tabeli tej podano również informację o wartościach docelowych wskaźników.

6. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Zgodnie z ustawą Prawo wodne, ochronę przed powodzią prowadzi się w sposób zapewniający koordynację z działaniami służącymi osiągnięciu celów środowiskowych i ochronie wód. Wobec tego dla potrzeb PZRP na etapie opracowania zapisów projektu Planu przeprowadzono analizę środowiskową przedsięwzięć i wariantów działań, mającą bezpośrednie przełożenie na proces planowania i koordynacji opracowania aktualizacji planów gospodarowania wodami. Ze względu na bardzo niski poziom ryzyka powodziowego i brak obszarów problemowych na obszarze dorzecza Dunaju nie opracowano ostatecznej listy działań i nie opracowano wariantów planistycznych². Po zakończeniu konsultacji społecznych SOOŚ listę działań uzupełniono o zestaw działań nietechnicznych: działania analityczne, badawcze i wdrażane w całym kraju edukacyjne i informacyjne (łącznie 11 działań nietechnicznych, z czego 3 o charakterze analitycznym).

Podkreślenia wymagają ustalenia przyjętego dokumentu projektu PZRP w zakresie wniosków analizy ryzyka powodziowego dla obszaru dorzeczu Dunaju:

- Ocena potencjalnych skutków powodzi wskazuje na brak jej potencjalnych skutków w odniesieniu do analizowanych wskaźników, ponieważ nie opracowano map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego dla obszaru dorzecza Dunaju;
- Ocena ryzyka wskazuje, że największy poziom ryzyka powodziowego w regionie wodnym Czarnej Orawy dotyczy kategorii skutków powodzi na środowisko, zaś

² Raport z wykonania Podzadania 1.6.3. Sformułowanie wariantów planistycznych i przeprowadzenie analizy kosztów i korzyści, Warszawa, październik 2020.

zintegrowane ryzyko powodziowe dla regionu wodnego Czarnej Orawy wynosi 0,0%;

- Czarna Orawa jest rzeką, dla której na obszarze dorzecza Dunaju zidentyfikowano ONNP;
- Dla obszaru dorzecza Dunaju obszarów problemowych nie określono, co jest konsekwencją stwierdzonego bardzo niskiego ryzyka powodziowego;
- Analiza tendencji zmian ryzyka powodziowego nie przewiduje wzrostu ryzyka powodziowego, a przewidywany brak zmian w zakresie tendencji ryzyka powodziowego związany jest z wpływem zmian klimatu, tj. prognozowanym wzrostem przepływów wysokich na określonych obszarach;
- Zaplanowane działania horyzontalne (nietechniczne) otrzymały priorytet 1 (niski) lub 2 (umiarkowany);
- Mimo stwierdzonego niskiego poziomu ryzyka powodziowego przy ustalaniu priorytetów jego redukcji zastosowano „podejście zlewniowe”, które wskazuje, że w pierwszej kolejności powinno się redukować ryzyka powodziowe w obszarach położonych bliżej źródeł cieków i prowadzić go tak, aby wykluczyć transfer ryzyka na obszarach problemowych położonych niżej.

Są to kluczowe determinanty przyjętego zakresu i możliwości planistycznych dla skutecznego zarządzania ryzykiem powodziowym na przynależnym Polsce obszarze dorzecza Dunaju.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3b UOOS prognoza powinna przedstawiać możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych w stosunku do rozwiązań zaproponowanych w projektowanym dokumencie. Rozwiązania alternatywne wraz z uzasadnieniem ich doboru oraz opisem metod dokonania ich wyboru powinny uwzględniać cele PZRP i obszar, którego dotyczy oraz cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000. UOOS dopuszcza możliwość wskazania braku alternatyw, co jednak powinno zostać odpowiednio uzasadnione wraz z wskazaniem trudności wynikających z niedostatków technik lub luk we współczesnej wiedzy. Z uwagi na fakt, iż w projekcie PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju nie uwzględniono działań wymagających uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i/lub oceny wodnoprawnej oraz wymagających analizy zgodności z RDW, dyrektywą 2009/147/WE i dyrektywą 92/43/EWG i w projekcie Planu przewidziano jedynie działania nietechniczne o charakterze horyzontalnym, to formułowanie wariantów alternatywnych na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko nie posiada uzasadnienia.

Realizacja rozwiązań alternatywnych w stosunku do rozwiązań przyjętych w PZRP powinna zapewnić osiągnięcie głównych celów sformułowanych w dokumencie, w co najmniej tym samym stopniu, jak działania wybrane do realizacji. Jednocześnie przy tworzeniu i wyborze rozwiązań alternatywnych należy uwzględnić kryterium ich jak najmniejszego wpływu (lub braku wpływu) na środowisko naturalne w przypadku ich realizacji.

Analiza możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych na poziomie celów

Analiza w zakresie alternatyw na poziomie celów PZRP wskazała, iż nie jest możliwe zaproponowanie rozwiązań alternatywnych w zakresie sformułowanych celów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Analiza możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych na poziomie katalogu typów działań

W ramach projektu PZRP został opracowany katalog działań służących osiągnięciu celów zarządzania ryzykiem powodziowym (dla wszystkich dokumentów projektów Planów opracowanych w II cyklu PZRP ustalono taki sam zakres katalogu działań służących osiągnięciu celów zarządzania ryzykiem powodziowym od strony powodzi zachodzących), które stanowią zbiór działań technicznych i nietechnicznych zbudowany, zgodnie z przyjętą metodyką³, przy uwzględnieniu pierwszeństwa stosowania środków nietechnicznych przed technicznymi oraz takich czynników, jak:

- zagrożenie – określane przez prawdopodobieństwo występowania powodzi o intensywności skutkującej niekorzystnymi konsekwencjami;
- ekspozycja – rozumiana jako występowanie obiektów wrażliwych i społeczności lokalnej na terenach zagrożonych powodzią;
- wrażliwość – definiowana poprzez skalę niekorzystnych konsekwencji, jakie może wywołać powódź zważywszy na naturalną podatność dotkniętych powodzią obiektów i społeczeństw oraz przygotowanie zagrożonych obiektów i ludzi do powodzi;
- efektywność systemu powodziowego rozumiana jako zdolność (organizacyjna, finansowa, prawna) dostosowania się do obecnego lub przewidywanego zagrożenia powodziowego w celu zmniejszenia negatywnych skutków powodzi (podniesienie świadomości i wiedzy mieszkańców).

Typy działań w katalogu wynikają z obowiązujących przepisów dotyczących zarządzania ryzykiem powodziowym oraz zostały sformułowane zgodnie z ustaloną metodyką w oparciu o zweryfikowany i zaktualizowany katalog PZRP z I cyklu oraz szeroki zakres informacji pochodzących z ankiet i innych opracowań przygotowanych dla potrzeb aktualizacji Planu. Z tego względu na etapie przeprowadzonej Prognozy nie można było zaproponować rozwiązań alternatywnych dla sformułowanych typów działań, które w równym stopniu zapewniłyby osiągnięcie zakładanych celów przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań prawnych, instytucjonalnych czy finansowych. Ponadto, w ustaleniach samego projektu PZRP wskazano, iż ocenie potencjalnego wpływu na osiąganie celów środowiskowych RDW typy działań realizujące cel główny nr 3 zarządzania ryzykiem powodziowym (aktualnie wyłącznie działania celu 3 występują na ostatecznej liście działań projektu Planu dla obszaru dorzecza Dunaju) to działania nietechniczne wzmacniające system zarządzania ryzykiem powodziowym, których realizacja nie ma wpływu na środowisko – działania te są neutralne względem osiągania celów środowiskowych RDW. Działaniami katalogowymi wskazanymi do realizacji na obszarze dorzecza Dunaju jest zbiór 8 typów działań nietechnicznych o charakterze horyzontalnym (działania nr 11-15, 19-21).

Analiza możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych na poziomie działań zamieszczonych na ostatecznej liście (załącznik 1 do projektu PZRP)

Algorytm tworzenia ostatecznej listy działań redukujących ryzyko powodziowe (przyjęty w II cyklu PZRP) zakładał, iż pierwszym etapem jej tworzenia było sformułowanie wstępnej listy działań. Ta na etapie wyłożonego do konsultacji społecznych SOOŚ projektu Planu nie powstała z uwagi na stwierdzony brak ryzyka powodziowego dla obszaru dorzecza Dunaju.

³ Zaktualizowana metodyka aPZRP opracowana w ramach Podzadania 1.1.1. Weryfikacja i aktualizacja wykorzystanej w I cyklu planistycznym „Metodyki opracowania planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych w wersji 4.0”, Warszawa, grudzień 2020.

Konsultacje społeczne SOOŚ zgodnie z uwzględnionym zakresem złożonych uwag i wniosków do projektu Planu oraz do projektu Prognozy wskazały na potrzebę, w drodze analogii do pozostałych obszarów dorzeczy, na konieczność rozszerzenia działań horyzontalnych na obszar dorzecza Dunaju oraz włączenie także ujętych w aPZRP działań analitycznych.

W ujęciu metodycznym podstawę do przygotowania wstępnej listy działań w ramach II cyklu PZRP stanowiły analizy dostępnych dokumentów planistycznych, których wyniki uporządkowano w czterech listach działań stanowiących:

- A – efekt przeglądu i weryfikacji listy działań zawartych w PZRP;
- B – efekt przeglądu i weryfikacji Programu Planowanych Inwestycji w Gospodarcie Wodnej (PPI);
- C – efekt przeglądu i weryfikacji innych dokumentów w gospodarce wodnej;
- D – efekt przeglądu i weryfikacji prowadzonych lub planowanych do wykonania przez inne podmioty niż Wody Polskie działań, które wykonawca zebrał z wykorzystaniem ankiety.

W przypadku działań realizujących cel 1 zarządzania ryzykiem powodziowym, które mają za zadanie nie dopuścić do wzrostu ryzyka powodziowego oraz w przypadku działań realizujących cel 3, które mają poprawiać system zarządzania ryzykiem powodziowym, działania te zasilily ostateczną listę działań bez konieczności przeprowadzania analizy ich efektywności ekonomicznej, a także analiz wielokryterialnych. Zatem działania z ostatecznej listy jako realizujące cel 3 PZRP zaplanowane dla dorzecza Dunaju wprowadzono do projektu Planu bez ustalania alternatyw. Jednocześnie co wymaga podkreślenia, zgodnie z przeprowadzoną na etapie projektu Planu oceną typów działań w celu określenia potencjalnie możliwego wpływu na osiągnięcie celów środowiskowych RDW dla działań realizujących cel 3 czyli w całości wszystkich działań ostatecznej listy ocenianego dokumentu wskazano neutralny ich charakter.

Wobec powyższego oraz jak podano na wstępie, ze względu na bardzo niski poziom ryzyka powodziowego i brak obszarów problemowych na obszarze dorzecza Dunaju wobec planowanego zbioru działań nietechnicznych na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko bezzasadnym było formułowanie wariantów alternatywnych.

Bezpośrednim wynikiem ustaleń Prognozy dla uzasadnienia przyjęcia projektu PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju są:

- I. Ustalenie o braku negatywnego oddziaływania ustaleń projektu PZRP na komponenty środowiska takie jak: ludzie, dobra materialne czy też zabytki. Przewiduje się wyłącznie pozytywne skutki w szczególności w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i jakości życia ludzi;
- II. Ustalenie o braku ryzyka generowania skutków w postaci znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000. Ewentualne oddziaływania są możliwe do uniknięcia, zminimalizowania lub zrekompensowania. Realizacja ustaleń ocenianego dokumentu nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz na inne obszarowe formy ochrony przyrody i na korzyści ekologiczne;
- III. Ustalenie o braku podstaw by na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zakładać, że dojdzie do naruszenia podstawowych zasad ochrony środowiska wymuszających konieczność zastosowania odstępstw określonych w przepisach o ochronie przyrody.

Reasumując przedstawione powyżej podejście pozwoliło na dokonanie wyboru najbardziej zasadnego rozwiązania względem stwierdzonego poziomu zagrożenia i ryzyka powodziowego na obszarze planowania. Tym samym należy podkreślić, że przyjęty Plan stanowi optymalne ramy dla podejmowanych w II okresie planistycznym działań związanych z obniżaniem ryzyka powodziowego. Odstąpienie od realizacji PZRP byłoby wariantem niekorzystnym dla społeczeństwa, gdyż byłoby to utracenie szansy na kontynuację wdrażania działań i wdrażanie nowych działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Ocenione w SOOŚ korzyści wynikające z wdrożenia dokumentu znacznie przewyższają potencjalne negatywne oddziaływania, które we wszystkich przypadkach, poprzez zastosowanie odpowiednich środków, mogą zostać ograniczone do minimum.

7. Informacja w zakresie postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

W Prognozie poddano analizie możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko jako efektu realizacji inwestycji ujętych w projekcie Planu zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarze dorzecza Dunaju. Konieczność przeprowadzenia transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych wynika z art. od 113 do 117a UOOS.

Możliwość wystąpienia oddziaływań transgranicznych jest związana z miejscem realizacji ocenianego przedsięwzięcia. W związku z powyższym potencjalnymi źródłami oddziaływań mogłyby być głównie przedsięwzięcia realizowane bezpośrednio na granicy państwa lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie, o ile skala oddziaływania byłaby na tyle duża, że powodowałaby wystąpienie mierzalnych/odczuwalnych skutków o zasięgu wykraczającym poza teren kraju.

Zgodnie z art. 173 ust. 15 Prawa wodnego „*działania służące osiągnięciu celów zarządzania ryzykiem powodziowym zawarte w planach zarządzania ryzykiem powodziowym nie mogą wpływać na znaczące zwiększenie ryzyka powodziowego na terytorium innych państw, z wyłączeniem przypadków, w których te działania zostały uzgodnione w ramach współpracy, o której mowa w ust. 10 i 11*”. W podanych ustępach Prawo wodne wskazuje na obowiązek podjęcia przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, współpracy z organami właściwymi tych państw w celu albo przygotowania jednego wspólnego międzynarodowego planu zarządzania ryzykiem powodziowym albo zestawu skoordynowanych ze sobą PZPR lub też „*zapewnienia koordynacji w jak największym stopniu na poziomie międzynarodowego obszaru dorzecza planu zarządzania ryzykiem powodziowym obejmującego obszar dorzecza znajdujący się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*.”

Wskazane w projekcie PZRP działania służące osiągnięciu celów zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarze dorzecza Dunaju są działaniami nietechnicznymi, tak więc spełniają przesłanki art. 173 ust. 15 Prawa wodnego. Zatem uwagi na swój nietechniczny charakter, nie będą przenosiły swoich skutków poza granice Polski. W wyniku realizacji założeń zawartych w PZRP na obszarze dorzecza Dunaju **nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań o charakterze transgranicznym, i nie ma wymogu przeprowadzenia postępowania i procedury oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym**. W związku z powyższym nie przewiduje się negatywnego wpływu na środowisko państw sąsiednich (tj. Słowacji) i prowadzenia współpracy wskazanej w ust. 10 z art. 173. Żadne ze identyfikowanych na poziomie ocenianego dokumentu oddziaływań nie

Prawa wodnego. W ramach zrealizowanej SOOŚ dla projektu PZRP dla obszaru Dunaju nie prowadzono postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Słowacja jako potencjalny obiorca potencjalnego negatywnego wpływu na elementy środowiska została poinformowana o opracowaniu dokumentów PZPR oraz ich zakresie. W aktualnego stanu strona polska nie otrzymała informacji dotyczących zastrzeżeń do zakresu projektu Planu lub konieczności przeprowadzenia transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W związku z powyższym przyjęto, iż realizacja ocenianego dokumentu nie daje podstaw do określenia oddziaływań środowiskowych o charakterze transgranicznym, które to wskazywałyby na konieczność przeprowadzenia postępowania transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

8. Propozycje metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Metodyka skutków realizacji PZRP w zakresie oddziaływania na środowisko skupiona jest na typach działań i działaniach listy ostatecznej, ujętych w kategorii przedsięwzięć. Monitoring zaproponowany w ramach SOOŚ zakłada analizy identyfikacji i oceny skutków (pozytywnych i negatywnych) tych działań na poszczególne elementy środowiska. Ponieważ, projekt PZRP dla obszaru dorzecza Dunaju nie wskazuje listy konkretnych działań technicznych, a jedynie zestaw działań horyzontalnych nietechnicznych, trudno wskazać konkretne zakresy monitoringu skutków realizacji. Oceniany dokument nie zamyka możliwości realizacji działań inwestycyjnych (technicznych), w następnym cyklu planistycznym (przy aktualizacji PZRP). W wynikach analiz potencjalnie mogą zostać zaplanowane zarówno działania nietechniczne, jak i techniczne. Wobec powyższego monitoring powinien wykazywać po pierwsze rezultat realizacji działania nietechnicznego oraz także fakt zawartych w koncepcji wskazań do przyszłych działań technicznych.

W przypadku wystąpienia na terenie dorzecza działań technicznych niezależnych od zakresu PZRP, a wpisujących się w cele zarządzania ryzykiem powodziowym monitoring powinien śledzić ich fakt wystąpienia.

Jednocześnie należy uwzględnić miejsce na możliwość wystąpienia w przyszłości a obecnie trudnych do przewidzenia, szczególnych sytuacji (w tym oddziaływania sił niezależnych) wpływających na ryzyko powodziowe oraz na stan środowiska. Sytuacje te powinny być także wykazywane i opisywane w ramach monitoringu skutków środowiskowych realizacji działań PZRP. Pod uwagę należy brać także możliwość wystąpienia oddziaływań transgranicznych czy skumulowanych.

W ramach metod analizy skutków środowiskowych realizacji Planu bazowym elementem analizy powinna być analiza stanu wyjściowego środowiska (w rozbiciu na jego elementy), określonego przed rozpoczęciem realizacji nowych działań i przedsięwzięć zaplanowanych w PZRP. Analiza stanu wyjściowego środowiska to pierwszy mierzalny zbiór danych do weryfikacji konsekwencji środowiskowych realizacji Planu.

Pierwszy i najszerszy horyzont czasowy ma monitoring związany z podsumowaniem I cyklu planistycznego, tj. okresu 2022-2027. Regulacje w tym zakresie ustalone są cyklicznością aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Dla wypełnienia obowiązku sprawozdawczości prowadzonej na szczeblu rządowym i lokalnym zastosowanie mają przepisy ustawy Prawo wodne, tj.:

- a) przygotowanie informacji o gospodarowaniu wodami w zakresie realizacji PZRP oraz stanu ochrony ludności i mienia przed powodzią i suszą przedkładanej Sejmowi przez ministra właściwego w sprawach gospodarki wodnej, w trybie art. 353 ust. 2 pkt 6 i 7 Prawa wodnego, w okresach **co dwa lata nie później niż do 31 sierpnia**;
- b) sprawozdania Wód Polskich z działalności **za rok poprzedni**, przedkładane ministrowi właściwemu w sprawach gospodarki wodnej, w trybie art. 240 ust. 14 Prawa wodnego, **w terminie do 30 czerwca roku następnego**;
- c) **roczne sprawozdania** z działań podejmowanych na terenie powiatu, przedkładane radzie powiatu przez kierownika nadzoru wodnego w trybie art. 250 ust. 10 i 11 Prawa wodnego, **w terminie do końca drugiego kwartału następującego po roku sprawozdawczym**;
- d) monitoring PZRP (zgodnie z ustawą Prawo wodne w ramach prac nad opracowaniem PZRP w ramach przeglądu PZRP z poprzedniego cyklu oraz monitoringu skutków realizacji planów na środowisko)⁴.

Z punktu widzenia monitorowania skutków dla środowiska realizacji poszczególnych działań PZRP, istotne znaczenie będą miały **zakresy monitoringu elementów środowiska związane z badaniem stanu rzek oraz obserwacją elementów oceny stanu wód powierzchniowych i podziemnych**. Element bardzo ważny dla monitoringu skutków realizacji PZRP na środowisko stanowi ocena stanu siedlisk przyrodniczych w zakresie oceny potencjalnych skutków dla tego komponentu środowiska. Ocena ta realizowana jest w ramach kompetencji Państwowego Monitoringu Środowiska przez GIOŚ. Monitoring przyrodniczy prowadzony przez GIOŚ wynika z zapisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, która implementuje zapisy Dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywy siedliskowej) oraz Dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków (tzw. Dyrektywy ptasiej).

Monitoring skutków realizacji postanowień PZRP w zakresie oddziaływania na środowisko wymaga koordynacji z:

- 1. danymi monitoringu powodzi;
- 2. uwarunkowaniami podanymi przez organy współdziałające wskazane w art. 173 ust. 24 ustawy – Prawo wodne;
- 3. danymi wynikającymi z monitoringu realizacji PGW (IIaPGW), planów utrzymania wód oraz sprawozdawczości dotyczącej tych dokumentów planowania w gospodarowaniu wodami;

⁴ Art. 328 ust. 1, 3, 4 Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej monitoruje realizację działań zawartych w: 1) planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy; 2) planach zarządzania ryzykiem powodziowym; 3) programie ochrony wód morskich. 2. Wody Polskie oraz wojewodowie, marszałkowie województw, wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast i dyrektorzy urzędów morskich, w zakresie swojej właściwości, sporządzają roczne sprawozdania z realizacji działań zawartych w dokumentach, o których mowa w ust. 1, za rok poprzedni i przekazują te sprawozdania ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej w terminie do dnia 28 lutego roku następnego. 3. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej określi, w drodze rozporządzenia, zakres informacji przekazywanych przez podmioty, o których mowa w ust. 2, mając na uwadze ustalenia dokumentów, o których mowa w ust. 1.

4. danymi wynikającymi z planów zarządzania kryzysowego oraz sprawozdań końcowych z działań podejmowanych w związku z zarządzaniem kryzysowym, sporządzanych na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2020 r. poz., 1856 z późn. zm.);
5. monitoringiem zmian legislacyjnych w zakresie prawa polskiego oraz prawa UE dotyczącego powodzi.

Formy monitoringu i ewaluacji oddziaływań na środowisko będących skutkiem realizacji postanowień dokumentu PZRP powinny wynikać z prawnie uregulowanych uprawnień organu wskazanego do ich przeprowadzenia. Monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko prowadzony jest przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Natomiast wykonanie monitoringu oparte jest na sprawozdaniach przedkładanych przez organy administracji publicznej wykonujące swoje obowiązki z tego zakresu tj. przez Wody Polskie, wojewodów, dyrektorów urzędów morskich oraz organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego.

Stąd PGW WP (art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne) uczestniczy w prowadzeniu monitoringu skutków realizacji założeń zawartych w PZRP i aPZRP. Udział ten opiera się na sprawozdawczości związanej z realizacją zadań, za które odpowiada samo i w tym zakresie może skorzystać po pierwsze z mechanizmów sprawozdawczości wynikających z przepisów prawa oraz po drugie z mechanizmów ustalonych w regulaminie organizacyjnym. Zatem realizacja zadań sprawozdawczych i analitycznych może przebiegać według zadań i zakresów przypisanych do poszczególnych jednostek struktury organizacyjnej⁵. Ponadto zakres sprawozdawczości i działań nią objętych będzie kształtowany przez zapisy dokumentu strategicznego.

Ponadto, określone w PZRP typy działań katalogowych oraz działania z listy ostatecznej posiadają wskazany podmiot odpowiedzialny za ich realizację. Stąd też podmioty te na gruncie ustaleń PZRP biorą udział w monitoringu skutków realizacji przypisanych im działań w zakresie oddziaływania na środowisko. Zgodnie z powyższym podmioty te są aktywnymi uczestnikami w procesie analizy skutków realizacji postanowień PZRP w zakresie oddziaływania na środowisko. A przypisana podmiotom kompetencja do odpowiedzialności do realizacji działań PZRP tworzy postawę dla PGW WP do egzekwowania np. od JST, wojewodów, czy RZGW danych, jak i uczestnictwa w prowadzeniu analiz (np. udziału w ankietyzacji) nad wpływem na środowisko działań zrealizowanych lub będących w toku.

Obowiązki monitoringu działań Planu dotyczą jednostek rządowych. Należy tu wymienić monitoring sprawozdawczy prowadzony przez ministerstwo właściwe do spraw gospodarki wodnej, w ramach którego m.in. PGW WP (jako inwestor działań) składa sprawozdania coroczne (ustawa Prawo wodne, art. 328 ust 1, pkt 2 oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 14 grudnia 2018 r. w sprawie zakresu informacji z realizacji działań zawartych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planach zarządzania ryzykiem powodziowym i programie ochrony wód morskich). W zakres tego monitoringu wchodzi m.in. dane dotyczące wpływu inwestycji na środowisko.

⁵ <https://www.wody.gov.pl/o-wodach-polskich/struktura-organizacyjna> wg stanu na czas obowiązywania Zarządzenia nr 39/2021 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 30.06.2021 w sprawie zmiany regulaminu organizacyjnego PGW WP.

9. Spis rysunków

Rysunek 1 Rozkład uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych z podziałem na przedmiot uwagi	16
Rysunek 2 Rozkład uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych do projektu PZRP według zgłaszającego	17
Rysunek 3 Rozkład uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych do projektu Prognozy według zgłaszającego	18
Rysunek 4 Rozkład uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych do projektu PZRP z podziałem na sposób rozpatrzenia	19
Rysunek 5 Rozkład uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych do projektu Prognozy z podziałem na sposób rozpatrzenia	19

10. Spis załączników

Załącznik nr 1	Opinia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (Pismo z dnia 09.12.2021 r. znak DOOŚ-TSOOŚ.410.31.2021.TW)
Załącznik nr 2	Opinia Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (Pismo Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Krakowie z dnia 25.11.2021 r. znak: NS.9022.10.104.2021)
Załącznik nr 3	Zestawienie uwag GDOŚ sformułowanych w wydanej opinii wraz z udzielonym stanem uwzględnienia w Prognozie i projekcie Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Dunaju
Załącznik nr 4A	Tabela uwag i wniosków z konsultacji społecznych strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Dunaju – uwagi i wnioski złożone do projektu PZRP
Załącznik nr 4B	Tabela uwag i wniosków z konsultacji społecznych strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Dunaju - uwagi i wnioski złożone do projektu Prognozy